

กรอบการพัฒนากาเกษตรเชิงพื้นที่
อำเภอเมืองสงขลา ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา
จังหวัดสงขลา

คำนำ

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ได้จัดทำกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ อำเภอเมืองสงขลา ปี ๒๕๖๙ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจระบบนิเวศการเกษตรทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมายอย่างครอบคลุม ตั้งแต่ปัจจัยการผลิตไปจนถึงการตลาด แนวทางนี้ช่วยให้สามารถวิเคราะห์ความเชื่อมโยงปัญหาศักยภาพที่แท้จริงและออกแบบโครงการที่ตรงความต้องการของเกษตรกร สามารถนำไปสู่การปฏิบัติและสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑

๑.๒ อาณาเขต

๑

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

๒

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๓

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

๓

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

๔

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

๔

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๖

๓.๑ ฤดูกาล

๖

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

๖

๔. เส้นทางคมนาคม

๗

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

๖

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

๗

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๗

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

๗

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๗

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

๘

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑๐

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑๐

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

๑๐

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑๑

๑.๑ เกษตรกร

๑๑

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๑๙
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๑๙
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๑๙
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๒
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๒๒
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๒๓
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๓
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๒๔
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๒๕
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๒๗
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๒๗
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๐
บรรณานุกรม	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๒
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๒
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๔
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๖
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๖
๖	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๘
๗	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๘
๘	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๘
๙	แสดงข้อมูลด้านพืช	๑๐
๑๐	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๑
๑๑	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๑
๑๒	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๒
๑๓	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๒
๑๔	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๒
๑๕	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๓
๑๖	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๑๔
๑๗	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๑๔
๑๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๑๕
๑๙	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๑๖
๒๐	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๑๖
๒๑	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๑๗
๒๒	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๑๗
๒๓	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๑๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๔	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๑๘
๒๕	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๑๙
๒๖	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว	๒๐
๒๗	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๑
๒๘	แสดงต้นทุนการผลิต	๒๓
๒๙	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๒๔
๓๐	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๒๔
๓๑	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าว อำเภอเมืองสงขลา	๒๕
๓๒	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๒๗
๓๓	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๐

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๑
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๓
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๔
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๕
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๙
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๑๙
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)	๒๐
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๑
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๒๒
๑๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๒๓

บทที่ ๑

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

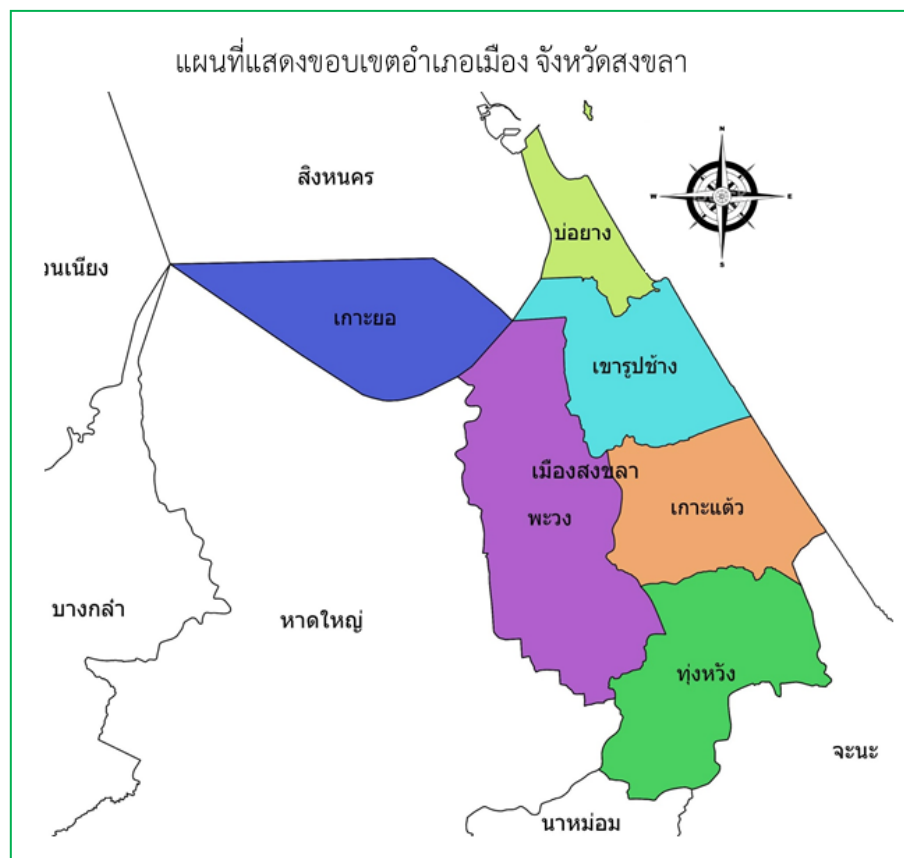
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอเมืองสงขลาตั้งอยู่บริเวณปากทะเลสาบสงขลา ริมทะเลหลวง(อ่าวไทย) ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามเส้นทางรถไฟ ๙๔๗ กิโลเมตร ทางหลวงแผ่นดิน ๑,๒๐๐ กิโลเมตร ทางทะเล ๗๒๕ กิโลเมตร พื้นที่ประมาณ ๑๘๙.๒๖๙ ตารางกิโลเมตรเนื้อที่ทั้งสิ้น ๑๘๕,๗๔๑ ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นนอกเขตเทศบาล ๑๗๕,๙๙๙ ตารางกิโลเมตร และในเขตเทศบาล ๖,๗๔๒ ตารางกิโลเมตร

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอเมืองสงขลา ตั้งอยู่ในจังหวัดสงขลา มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสิงหนคร
- ทิศตะวันออก จรดอ่าวไทย
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอจะนะ อำเภอนาหม่อม และอำเภอหาดใหญ่
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอหาดใหญ่และอำเภอบางกล่ำ

ภาพที่ ๑ แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร,๒๕๕๙,ข้อมูลแผนที่กรมส่งเสริมการเกษตร.ดิจิทัลไฟล์(Shapfile)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็นจำนวน ๔

เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ๒ ตำบล ๔๗ หมู่บ้าน

ตารางที่ ๑ ตารางเขตการปกครอง

ตำบล หมู่ที่	ตำบล บ่อยาย	ตำบล เขารูปช้าง	ตำบล พะวง	ตำบล เกาะแต้ว	ตำบล ทุ่งหวัง	ตำบล เกาะยอ
๑		บางदान	บางदान	แหลมเคียน	อ่าทอง	อ่าวทราย
๒		เขาแก้ว	น้ำกระจาย	สามกอง	สวนใต้	บ้านตีน
๓		ทุ่งใหญ่	ควนหิน	ชุมพอ	เขียง	บ้านนอก
๔		สะพานยาว	ห้วยชัน	ด่าน	ชายควน	สวนทุเรียน
๕		สวนตุล	ดอนขี้เหล็ก	ด่าน	ปลักหอม	ท่าไทร
๖		บ้านเหล้า	บ่อระกำ	เกาะแต้ว	บ้านไร่	บ้านในบ้น
๗		ชายทะเล	นาบ้อง	เกาะวา	ทรายขาว	ป่าโหนด
๘		ท่าสะพาน	โคกไร่	บ่ออิฐ	ไทรครอบ	ท้ายเกาะ
๙		การเคหะ		เขาชูเกียรติ	ยางงาม	สวนใหม่
๑๐		สำโรง		ด่านกลาง	คลองโหนด	

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ,พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต.	ทม./ตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
บ่อยาย	๗๙๓.๗๕		เทศบาลนครสงขลา	-	๒๗,๔๘๓
เขารูปช้าง	๑๗,๑๘๑.๒๕		เทศบาลเมืองเขารูปช้าง	๑๐	๒๐,๗๔๘
พะวง	๒๕,๒๓๗.๕		เทศบาลตำบลพะวง	๘	๑๗,๑๔๘
เกาะแต้ว	๑๗,๗๓๗.๕		เทศบาลตำบลเกาะแต้ว	๑๐	๔,๐๘๖
ทุ่งหวัง	๓๖,๔๐๖.๒๕	อบต.ทุ่งหวัง		๑๐	๓,๓๕๖
เกาะยอ	๑๑,๒๑๘.๗๕	อบต.เกาะยอ		๙	๑,๙๘๓
รวม	๑๑๓,๕๗๕			๔๗	๗๔,๘๐๔

ที่มา: ที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลา, พ.ศ.๒๕๖๘ (มิถุนายน,๒๕๖๘)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

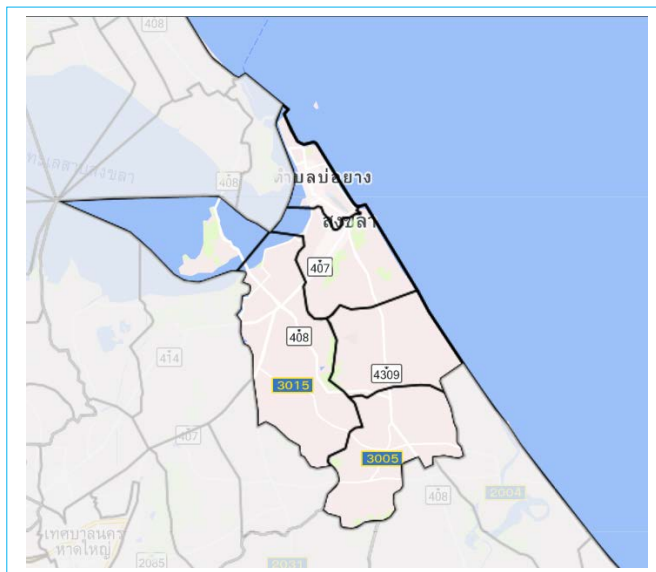
อำเภอเมืองสงขลา เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล ประกอบด้วย ภูเขา ขนาดเล็กหลายลูก มีพื้นที่เกาะกลางทะเลสาบนอกจากนั้นมีพื้นที่เป็นที่ราบมีลักษณะเอียงลาดฝั่งทะเลหลวงไปสู่ทะเลสาบอำเภอเมืองมีลักษณะภูมิประเทศเป็นแหลมยื่นลงสู่อ่าวไทย ตั้งอยู่ตรงปากน้ำทะเลสาบสงขลา อำเภอเมืองสงขลา ทางทิศใต้ของปากน้ำนั้นมีลักษณะเป็นที่ราบสูงมีภูเขา เช่น ภูเขาสำโรง เขาเทวดา เขาเกาะแต้ว เขาตังกวน และเขาน้อย นอกจากนี้อำเภอเมืองประกอบด้วยเกาะ ๓ เกาะ คือ เกาะยอ เกาะหนู และเกาะแมว ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ทำสวน ทำนา และทำประมงตามริมฝั่งทะเล

พื้นที่ป่าไม้ อำเภอเมืองสงขลา มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งสิ้น ๔,๑๙๓.๘๒ ไร่

พื้นที่ราบ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบริมอ่าวไทย และทะเลสาบเหมาะแก่การทำประมง ส่วนกลางมี ภูเขาเป็นแนวยาว จากทางทิศเหนือไปทางทิศใต้ จากเขาเก้าเส้ง เขาสำโรง ตำบลเขารูปช้าง ไปถึงตำบลทุ่งหวัง จึงเหมาะแก่การทำสวนยางพารา สวนผลไม้

ภูเขาในอำเภอเมืองสงขลา มีเขตังกวน เขาน้อย ในพื้นที่นอกเขตเทศบาล มีเขาเก้าเส้ง เขาสำโรง เขารูปช้าง เขาเทียมดา เขาราม ควนนกหว้า เขาหลง และภูเขาอีกหลายลูกในตำบลเกาะยอ

แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเมืองสงขลา

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเมืองสงขลา

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน,พ.ศ.๒๕๖๕

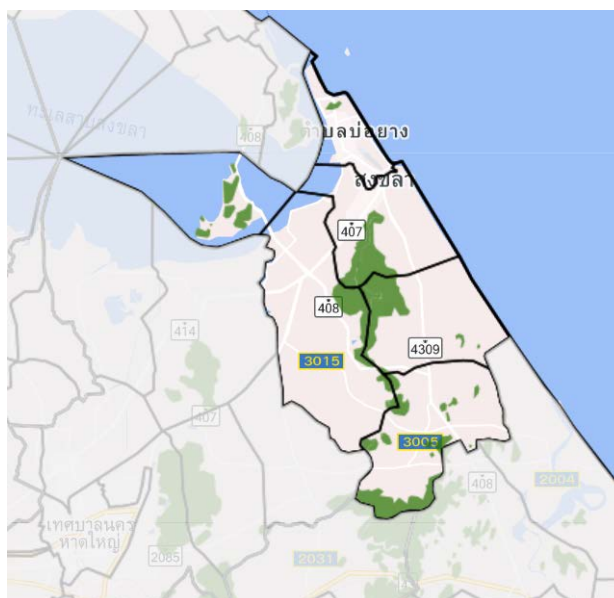
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเมืองสงขลา

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้(ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
เกาะยอ	๒๐,๕๘๕	๑,๐๔๙	๕.๑
เกาะแต้ว	๒๐,๒๘๖.๖๐	๓๕๕	๑.๗๕
พะวง	๓๔,๒๘๗.๒๐	๘๖๓	๒.๕๒
ทุ่งหวัง	๒๔,๕๓๑	๕๐๘	๒.๐๗
เขารูปช้าง	๑๙,๙๒๕	๑,๓๕๖	๖.๘๑
รวม	๑๒๗,๖๘๐.๖๓	๔,๑๙๓.๘๒	๓.๒๘

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๕

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

แผนที่แสดงความลาดชันของอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

ภาพที่ ๓ แสดงความลาดชันอำเภอเมืองสงขลา

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอเมืองสงขลา มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๗ กลุ่มชุดดิน ดังนี้

๑. กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ ชุดดินพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษา สำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร

๒. กลุ่มชุดดินที่ ๓๒ ชุดดินฉลอม (CHl) ชุดดินฝั่งแดง (Fd) ชุดดินควนกาหลง (KKl) ชุดดินคลองท่อม ชุดดินคลองนกรทะเล (Knk) ชุดดินละหาน (Lh) ชุดดินนาท่าม (Ntm) และชุดดินท่าแซะ (Te) กลุ่มชุดดินที่ ๕๐ ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) และ ชุดดินสวี (Sw) กลุ่มดินร่วนลึกปานกลางถึงเศษหิน ก้อนหินหรือชั้นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรด จัดมาก การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

๓. กลุ่มชุดดินที่ ๕๐ ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) และ ชุดดินสวี (Sw) กลุ่มดินร่วนลึกปานกลางถึงเศษหิน ก้อนหินหรือชั้นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรด จัดมาก การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอเมืองสงขลา
ที่มา:กรมพัฒนาที่ดิน,พ.ศ.๒๕๖๔

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือน ตุลาคม ระยะเวลานี้เป็นช่วงฤดูมรสุม หลังจากสิ้นสุดฤดูมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศเริ่มร้อนและมีอากาศร้อนที่สุดในเดือนเมษายน แต่ไม่ร้อนนัก เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเล กระแสลมและไอน้ำพัดผ่านทำให้อากาศร้อนเบาบางลง และในราวเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน เป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นมรสุมหน้าร้อนพัดผ่านมหาสมุทรอินเดีย นำความชื้นและไอน้ำมาปกคลุมและฝนตกโดยทั่วไป

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมกราคม – อำเภอมืองสงขลาตั้งอยู่ชายทะเลอ่าวไทยได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัดผ่านอ่าวไทย ทำให้มีฝนตกชุกในทะเลคลื่นลมแรงมาก ซึ่งเป็นช่วงที่ชาวนาได้ประกอบอาชีพทำนา โดยอาศัยน้ำฝนจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน			←					→				
ฤดูฝน	←	→							←	→		→

๓.๒ ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝน รวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝน เฉลี่ย(มม.)	จำนวนวัน ฝนตก(วัน)	เดือนที่ฝน สูงสุด	อุณหภูมิ(องศาเซนเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๒	๑,๓๗๑.๔	๑๑๔.๒๘	๑๔๖	พฤศจิกายน	๓๒.๔	๒๕.๐	๒๙
๒๕๖๓	๒๓๐.๓๕	๒๓๐.๗๕	๑๗๓	พฤศจิกายน	๓๑.๙	๒๕.๑	๒๘.๓
๒๕๖๔	๒,๓๖๖.๔	๑๙๗.๒	๑๖๓	พฤศจิกายน	๓๑.๗	๒๔.๙	๒๘
๒๕๖๕	๒,๙๘๗.๓	๒๔๘.๙	๑๙๕	พฤศจิกายน	๓๑.๖	๒๕.๑	๒๘
๒๕๖๖	๒๓๒๕.๕	๑๙๓.๘	๑๗๐	พฤศจิกายน	๓๒.๑	๒๕.๔	๒๗.๓

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคใต้ฝั่งตะวันออกจังหวัดสงขลา,พ.ศ. ๒๕๖๗

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอมืองสงขลา มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๗ เป็นเส้นทางหลักที่เชื่อมอำเภอมืองสงขลา จังหวัดสงขลา กับอำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยเส้นทางเริ่มแรกจะเป็นถนน ๔ ช่องจราจร มีเกาะกึ่งกลางกั้น เมื่อพ้นตัวเมืองหาดใหญ่ไป เส้นทางจะกลายเป็นถนน ๔ ช่องจราจร ไม่มีเกาะกึ่งกลางหรือคูน้ำกั้น จนถึงทางแยกน้ำกระจาย เส้นทางจะขยายเป็นทาง ๔ ช่องจราจรและมีเกาะกึ่งกลางกั้นอีกครั้ง ไปจนถึงทางที่ทางแยกสำโรง

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๑๔ เป็นทางหลวงที่สร้างขึ้นเพื่อเลี้ยงเมืองหาดใหญ่

ในการเดินทางเข้าหรือออกจากอำเภอเมืองสงขลา โดยเริ่มแรกจะเป็นถนนขนาด ๔ ช่องจราจร มีเกาะกลางและคูน้ำกั้นตลอดทาง เมื่อมาถึงแยกบึกซี (เดิมเรียกแยกคลองแห) เส้นทางจะขยายเป็น ๘ ช่องจราจรแบ่งเป็นทางหลักด้านละ ๒ ช่องจราจร และทางขนานอีกด้านละ ๒ ช่องจราจร ไปจนถึงสิ้นสุดที่ถนนเพชรเกษม

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดอำเภอและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทางรถยนต์สามารถเดินทางได้สะดวก คือ

สถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน ๑ สถานี มีสายเดินรถประจำทางระหว่าง อำเภอเมืองสงขลา ไป อำเภอหาดใหญ่ อำเภอจะนะ อำเภอสทิงพระ และ อำเภอรโนด และมีสายเดินรถระหว่างจังหวัด ได้แก่ไปจังหวัดพัทลุง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๗ เส้นทางระหว่างอำเภอเมืองสงขลาถึงอำเภอหาดใหญ่ ระยะทาง ระยะทาง ๒๖ กิโลเมตร

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘ เส้นทางระหว่างอำเภอเมืองสงขลาถึงจังหวัดพัทลุง ระยะทาง ๑๑๕ กิโลเมตร

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๑๔ ทำหน้าที่เป็นถนนวงแหวนรอบเมืองสงขลา เส้นทางระหว่าง บ้านน้ำกระจ่าย ถึงบ้านพะวง อำเภอเมืองสงขลา ระยะทาง ๒๖ กิโลเมตร

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นทะเลสาบ รอบเกาะยอ และมีคลองน้ำจืด ที่ไหลผ่านประกอบด้วย คลองวง ตำบลพะวง คลองสำโรง ตำบลเขารูปช้าง คลองแม่เนียง คลองเกาะแก้ว คลองบ้านด่าน คลองสามกอง ตำบลเกาะแก้ว ซึ่งเกษตรกรสามารถใช้แหล่งน้ำจืดเพื่อการเกษตรแต่ช่วงหน้าแล้งก็ขาดแคลนน้ำ แหล่งน้ำที่สำคัญประกอบด้วย คลองวงเป็นคลองธรรมชาติ มีความยาวประมาณ ๘ กิโลเมตรกว้างประมาณ ๑๕ เมตร อยู่ระหว่าง ตำบลน้ำน้อย อำเภอหาดใหญ่ กับ ตำบลพะวง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เป็นเส้นทางน้ำที่ยาวออกไปสู่ ปากอ่าวทะเลสาบสงขลา เป็นคลองที่มีความอุดมสมบูรณ์ สองฝั่งคลองมีต้นโกงกางตลอดแนว เป็นที่อยู่อาศัยของ สัตว์น้ำนานาชนิด โดยเฉพาะปลานิล ชาวบ้านบริเวณนั้นและบริเวณใกล้เคียงทำประมง มีท่าเทียบเรือขนาดเล็กอยู่ริมคลอง เพื่อสะดวกในการออกเรือ สู่ทะเลสาบสงขลา นอกจากนี้คลองวงยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน

คลองสำโรง เป็นคลองในพื้นที่อำเภอเมืองสงขลาจังหวัดสงขลา ไหลมาจากตำบลเกาะแก้ว ไหลผ่านตำบลเขารูปช้าง โดยเมื่อเข้าสู่เขตเทศบาลนครสงขลาจะแยกเป็น ๒ สายสายแรกไหลไปทางด้านทิศ ตะวันออก ออกสู่ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย สายที่สองไหลไปทางทิศตะวันตกลงสู่ทะเลสาบสงขลา รวม ระยะทางของคลองสำโรง ๑๔.๔ กิโลเมตร โดยคลองสำโรงส่วนที่กั้นระหว่างเทศบาลนครสงขลา กับ เทศบาลตำบลเขารูปช้างมีความยาวประมาณ ๕ กิโลเมตร อำเภอเมืองต้องใช้น้ำฝนหรือพึ่งพาธรรมชาติเท่านั้นไม่มีการเกษตรในเขตชลประทาน

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

อำเภอเมืองสงขลา ไม่มีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นในเขตชลประทาน

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจั่ว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	เกาะยอ	-	-	-	-	-	-
๒	ทุ่งหวัง	๘	๘	๘	๘	๘	๘
๓	พะวง	๑๓	๑๓	๑๓	๑๓	๑๓	๑๓
๔	บ่อยาง	-	-	-	-	-	-
๕	เขารูปช้าง	๒	๒	๒	๒	๒	๒
๖	เกาะแต้ว	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐

ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	เกาะยอ	-	๖	๖
๒	ทุ่งหวัง	-	๑๔	๑๔
๓	พะวง	-	๑๘	๑๘
๔	บ่อยาง	-	๑๘	๑๘
๕	เขารูปช้าง	-	๗	๗
๖	เกาะแต้ว	-	๑๐	๑๐

ที่มา :กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ.๒๕๖๘

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

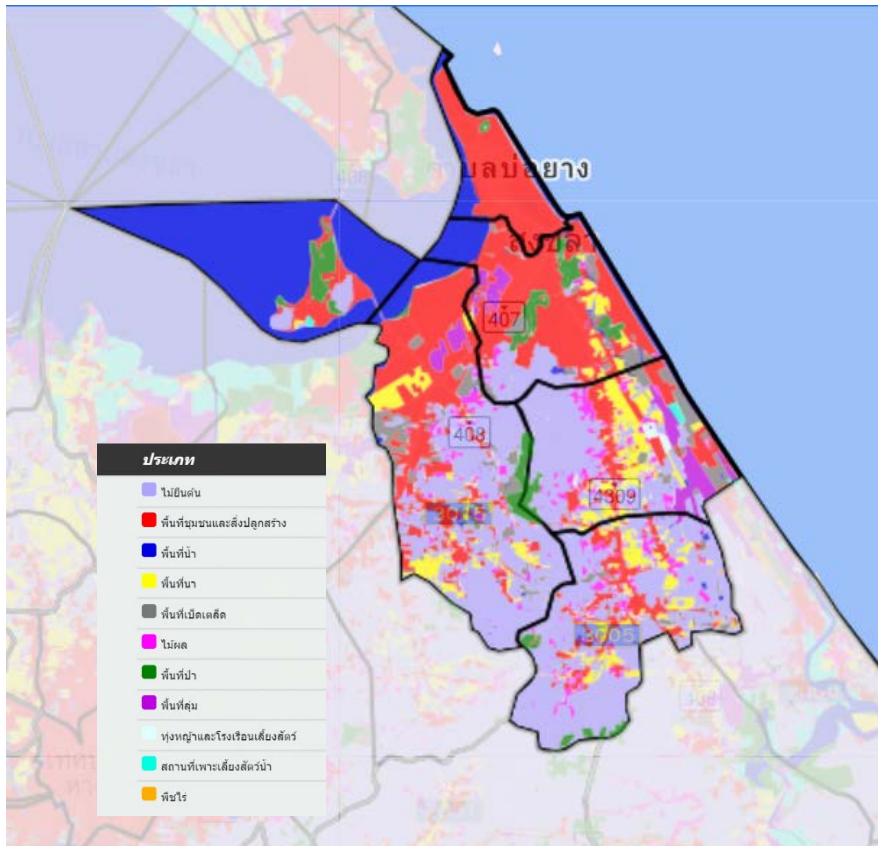
ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่(ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๔,๑๙๓.๘๒	๓.๒๙
พืชไร่	๗๘.๙๘	๐.๑๕
ไม้ยืนต้น	๔๒,๒๘๔.๙๒	๓๓.๑๓
ไม้ผล	๔,๒๖๑.๗๔	๓.๓๔
พืชสวน	๐	๐
พื้นที่นา	๘,๔๔๓.๗๒	๖.๖๒
พืชน้ำ	๐	๐
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๙๖.๙๓	๐.๑๕
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	๒๘๗.๑๙	๐.๒๓
ประเภท	เนื้อที่(ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ลุ่ม	๓,๑๙๕.๖๐	๒.๕

พื้นที่น้ำ	๒๓,๑๗๓.๒๑	๑๘.๑๖
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๓๔,๓๙๒.๕๒	๒๖.๙๕
พื้นที่เปิดเตล็ด	๗,๑๒๐.๒๐	๕.๕๘

ที่มา :<http://agri-map-online.moac.go.th/>,พ.ศ.๒๕๖๔

แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
ที่มา :<http://agri-map-online.moac.go.th/>,พ.ศ.๒๕๖๕

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอเมืองสงขลา ประชากรมีอาชีพหลัก คือ อาชีพการเกษตร มีพื้นที่การเกษตร ๔๓,๑๗๔ ไร่ (ร้อยละ ๔๔.๖๕ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่นอกเขตชลประทานทั้งหมด

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร(ไร่)						
		ข้าว (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)	ไม้ผล (ไร่)	มะพร้าว (ไร่)	พืชอื่นๆ (ไร่)	รวมทั้งหมด (ไร่)
เกาะยอ	๙,๓๔๗	๐	๔๕๒	๐	๒๓๓	๑๐	๑๐	๗๐๕
พะวง	๒๕,๒๒๒	๒๙	๔,๑๒๙	๕๕	๒๖	๔๗๐	๕๐	๔,๗๕๙
ทุ่งหวัง	๒๙,๒๙๔	๑๑๐	๑๐,๕๙๐	๑๒๐	๔๘๓.๕๐	๖๕๘	๒๐๐	๑๒,๑๖๒
เขารูปช้าง	๑๗,๑๘๑	๐	๒,๕๘๑	๖	๐	๔๐๒	๓๐	๓,๐๑๙
เกาะแต้ว	๑๗,๗๓๘	๕๐	๔,๐๔๒	๕๓	๓๓	๗๓๑	๑๕๐	๕,๐๕๙
บ่อয়ง	๓๗๗	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
รวม	๙๙,๑๕๙	๑๘๙	๒๑,๕๕๒	๒๓๓.๕	๗๗๕.๕๐	๒,๑๖๕	๔๔๐	๒๕,๗๐๓

ที่มา:สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา,พ.ศ.๒๕๖๘

ข้อมูลด้านปศุสัตว์

(ไม่มี)

ข้อมูลด้านประมง

(ไม่มี)

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

จำปาตะขบ ละครตะขบ เป็นไม้ผลประจำถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียงมานานของจังหวัดสงขลา เป็นที่รู้จักและนิยมรับประทานของคนทั่วไปทั้งชาวไทยและต่างชาติ ซึ่งจำปาตะขบให้ผลผลิตตลอดปี ประมาณ ๕๐-๒๐๐ ผล/ต้น/ปี น้ำหนักผลละ ๓-๔ ก.ก ขายได้ราคา ๒๕-๓๐ บาท/ก.ก. ส่วนละครตะขบ ให้ผลผลิตตลอดปีเช่นกัน ประมาณ ๓๐๐- ๑,๐๐๐ ผล/ต้น/ปี น้ำหนัก ๙-๑๐ ผล/ก.ก.ขายได้ราคา ๓๐ - ๕๐ บาท/ก.ก. สามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรกว่า ๒๐ ล้านบาทต่อปี และยังเป็นผลไม้ที่ตลาดมีความต้องการสูง แต่ปัจจุบันพบว่าพื้นที่ปลูกจำปาตะขบ และละครตะขบลดน้อยลง เนื่องจากไม่มีการขยายพื้นที่ปลูก การถูกเชื้อราทำลายกิ่งและต้นทำให้ต้นตายได้ การขายที่ดินให้กับนายทุนเพื่อสร้างบ้านจัดสรร รวมทั้งการขาดการปฏิบัติที่ดีในสวนเดิม และการทำลายผลผลิตของแมลงวันผลไม้จึงทำให้ปริมาณและคุณภาพผลผลิตจำปาตะขบ และละครตะขบลดลง

จำปาตะขบ (จำปาตะขบ) เป็นไม้ผลเอกลักษณ์ของตำบลเกาะยอ ซึ่งพระยาวิเชียรคีรี (ชม ญ สงขลา) อดีตเจ้าเมืองสงขลา คนที่ ๘ ซึ่งเป็นคนสุดท้ายของตระกูล ญ สงขลา ปกครองระหว่าง พ.ศ. ๒๔๓๑ - ๒๔๔๔ ได้นำมาปลูกที่เกาะยอเป็นคนแรก เป็นผลไม้เนื้อนุ่ม รสชาติอร่อย หวานจัด และหวานที่สุดในบรรดาผลไม้ของเกาะยอ ผลสุกเต็มที่ ผ่าออก ๒ ซีกเมื่อตั้งทิ้งไว้(ไส้)ออกจะติดยวง (yum) ติดไส้ออกมาทั้งผล ดูสวยงาม และเป็นเอกลักษณ์ของเกาะยอโดยแท้จริงเมื่อนำไปปลูกที่อื่นรสชาติ และผลผลิตไม่ดีเท่าเกาะยอ

ละครตะขบ หรือคนใต้เรียกว่าสวา เป็นผลไม้เมืองร้อนนิยมปลูกมากในตำบลเกาะยอกว่า ๑๐๐ ปี ให้ผลผลิตตลอดปี เป็นผลไม้ที่มีเนื้อสีแดงเมื่อสุกเต็มที่ รสชาติหวาน กรอบ อร่อย เป็นที่ ต้องการของตลาด สร้างรายได้และเป็นไม้ผลเอกลักษณ์ของเกาะยออย่างยั่งยืน

ตำบลเกาะยอ สภาพเป็นเกาะ ตั้งอยู่กลางทะเลสาบมีน้ำทะเลล้อมรอบ เนื้อที่รวมทั้งพื้นน้ำประมาณ ๑๑,๒๒๐ ไร่และพื้นดิน ๙,๓๗๕ ไร่ เป็นภูเขาและเนินเขาสูงประมาณ ๑๐-๑๕๑ เมตร พื้นที่ราบพบน้อย ส่วนใหญ่เป็นที่ราบระหว่างเนินเขาและริมฝั่งเกาะยอได้รับความชื้น(ไอน้ำ)จากทะเลสาบ และความชื้น (ไอน้ำ)จากทะเลอ่าวไทยทำให้สภาพอากาศแตกต่างจากพื้นที่อื่น ส่งผลให้ผลไม้ทุกชนิดที่ปลูกตำบลเกาะยอ หวานอร่อย และรสชาติดีทุกชนิดและรสชาติแตกต่างจากพื้นที่อื่น มีพื้นที่ปลูกละมุด จำนวน ๑๐๐ ไร่ มีผลผลิตออกปีละประมาณ ๑๐๐ ตัน ราคาขายส่งผลดิบ ประมาณ ๓๐-๕๐ ราคาขายผลสุก ขายปลีก ๖๐ - ๑๐๐ บาท เกษตรกรจำหน่ายทั้งขายส่งและขายปลีก ให้กับแม่ค้าที่มารับซื้อถึงสวนและลูกค้าทั่วไปที่เข้ามาเที่ยวในตำบลเกาะยอ รวมทั้งวางขายหน้าบ้าน

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครุฑเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๐ แสดงจำนวนประชากร

ที่	ตำบล	ครุฑเรือนทั้งหมด	ครุฑเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	บ่อยาย	๒๗,๔๘๓	-	๓๐,๑๕๓	๓๒,๒๙๓	๖๒,๔๔๖
๒	เขารูปช้าง	๒๐,๗๔๘	๑,๐๕๐	๒๐,๕๐๘	๒๑,๗๗๐	๔๒,๒๗๘
๓	พะวง	๑๗,๑๔๘	๑,๓๑๖	๑๖,๖๓๙	๑๘,๔๓๕	๓๕,๐๗๔
๔	ทุ่งหวัง	๓,๓๕๖	๑,๖๗๒	๔,๘๕๑	๕,๔๖๒	๑๐,๓๑๓
๕	เกาะแต้ว	๔,๐๘๖	๘๙๓	๕,๖๔๒	๕,๙๖๙	๑๑,๖๑๑
๖	เกาะยอ	๑,๙๘๓	๒๔๙	๒,๔๒๐	๒,๔๕๙	๔,๘๗๙
รวม		๗๔,๘๐๔	๕,๑๘๐	๘๐,๒๑๘	๘๖,๓๘๘	๑๖,๖๐๐๖

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอเมืองสงขลา ,พ.ศ.๒๕๖๘ (มิถุนายน,๒๕๖๘)

๒) หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๑ แสดงจำนวนหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑,๓๐๐	๒๕
๕๖ - ๖๕ ปี	๑,๓๓๓	๒๕.๕
๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๓๕๑	๒๖
๓๖ - ๔๕ ปี	๖๗๓	๑๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๓๑๐	๖
๑๘ - ๒๕ ปี	๒๓๓	๔.๕
รวม	๕,๑๘๐	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา,พ.ศ.๒๕๖๘

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๒ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๓,๗๑๓	๙๐
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๔๑๒	๑๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลาพ.ศ. ๒๕๖๘

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๓ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๓,๘๓๖	๙๓
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑๖๕	๔
เช่า	๑๒๓	๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา,พ.ศ.๒๕๖๘

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์(ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก.ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๓,๗๕๗	-	๗๐	๒๙๘	๔,๑๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา,พ.ศ. ๒๕๖๘

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

(ไม่มีข้อมูล)

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

(ไม่มีข้อมูล)

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ประชากรอำเภอเมืองสงขลา นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม และศาสนาอื่นๆ

ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และในตำบลเกาะเต่า หุ่นวัง พะวง จะมีประชาชนนับถือศาสนาอิสลามประมาณ ร้อยละ ๓๐ แต่ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขไม่แบ่งแยกศาสนา พึ่งพาอาศัยกัน จะเห็นได้จากจะมีงาน ๒ ศาสน์ จัดขึ้นทุกปีในแต่ละตำบล มีสถานที่สำคัญทางศาสนามากมาย และประเพณีวัฒนธรรมแต่ละศาสนาที่หลากหลาย อาทิเช่น

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

ประเพณีและวัฒนธรรมของอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลาที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน จะมีทั้งประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันทั่วไปและประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นของท้องถิ่นเกิดจากความเชื่อของคนในชุมชนที่ปฏิบัติกันมาในท้องถิ่นนั้นๆ เช่นประเพณีแห่ผ้าขึ้นเขาภูกำหนดจัดในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ (เดือนพฤษภาคม) ของทุกปี ณ วัดเขาภู ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นการถวายเป็นพุทธ

บูชาแก่พระพุทธรูปและต่อองค์สมเด็จพระเจ้าเกะยอ กิจกรรมที่วัดมีพิธีแห่ผ้าห่มเจดีย์ ห่มผ้าพระพุทธรูปเทวดายักษ์ รอบองค์เจดีย์สมเด็จพระเจ้าเกะยอ

ประเพณีลากพระตักบาตรเทโว จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ประมาณ เดือนตุลาคม ณ อำเภอเมื่อพิธีจะเริ่มก่อนวันงานด้วยการห่มผ้าพระเจดีย์บนยอดเขาตังกวน ในวันงานเวลาเช้าจะเป็นพิธีตักบาตรเทโวบริเวณเชิงเขาตังกวน พระสงฆ์หลายร้อยรูปจะเดินลงมาจากเขาตังกวนเพื่อรับบิณฑบาตจากพุทธศาสนิกชนตอนสายจะมีเรือพระจากวัดต่างๆในเขตจังหวัดสงขลาเคลื่อนผ่านให้พุทธศาสนิกชนได้ร่วมทำบุญและลากพระ ตามความเชื่อที่ว่าจะได้บุญกุศลสูง

ประเพณีลอยกระทง ซึ่งประชาชนชาวพุทธ จะจัดงานวันลอยกระทงในวันเพ็ญเดือน ๑๒ ของทุกปีประเพณีทำบุญเดือน ๑๐ เป็นการทำบุญของชาวพุทธทั่วทั้งอำเภอ

ประเพณีวันสารท หรือประเพณีชิงเปรต ชาวสงขลาถือปฏิบัติมาแต่โบราณ เป็นประเพณีที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ยังคงทำกันจนมาถึงทุกวันนี้ โดยมีความเชื่อว่าช่วงวันแรม ๑ - ๑๕ ค่ำ ของเดือนสิบ วิญญาณของญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว โดยเฉพาะผู้ที่ยังไม่ไปเกิด (เปรต) จะได้รับการปลดปล่อยให้มาพบญาติพี่น้องของตนในเมืองมนุษย์ ดังนั้น ผู้ที่มีชีวิตอยู่ก็พยายามจัดหาอาหารต่าง ๆ ไปทำบุญตามวัดเพื่อเป็นการอุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว ชาวสงขลาแม้ไปทำมาหากินอยู่ในท้องถิ่นอื่น เมื่อถึงกำหนดวันสารทเดือน ๑๐ ก็มักจะกลับมาร่วมพิธีกับญาติทางบ้าน นับว่าเป็นการช่วยเสริมความผูกพันระหว่างครอบครัวและญาติพี่น้อง ทั้งยังเป็นการระลึกบุญคุณและคุณงามความดีของบุพการีของตน แม้ว่าจะล่วงลับไปแล้วก็ตาม จึงเป็นเรื่องที่ควรช่วยรักษาให้คงไว้สืบไป

งานเมาลิดซึ่งประชาชนมุสลิมแต่ละตำบลจัดขึ้นทุกปี

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
เขารูปช้าง	๒	๒๐	๔	๔๐	-	-	๓	๒๖				
เกาะยอ	๑	๑๐	๑	๑๐	๑	๒๐	๑๐	๕๑				
ทุ่งหวัง	๑	๑๐	๑	๑๐	๒	๖๙	๕	๓๙	๑	๔๐๐	๒	๔๖
พะวง			๒	๒๐	๒	๖๐	๔	๔๙	๒	๖๐๐	๑	๓๕
เกาะแต้ว	๑	๑๐	๑	๑๐	๔	๑๓๕	๖	๖๗			๑	๒๓
บ่อหยาง	-	-	-	-	๒	๗๐	๔	๔๖				
รวม	๕	๕๐	๙	๙๐	๑๑	๓๒๓	๓๒	๒๗๘	๓	๑,๐๐๐	๔	๑๐๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา,พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๑๐
เครื่องดื่ม	๒
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๔
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๓
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๓
รวม	

ที่มา: กรมพัฒนาชุมชน พ.ศ.๒๕๖๘, (<https://otop.cdd.go.th>)

ตารางที่ ๑๗ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนเกาะยอที.เอ็ม.พี.โปรดักส์	๔	เกาะยอ	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงจระเข้ขุนบ้านทรายขาว	๗	ทุ่งหวัง	๑๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกาะยอโฮมสเตย์	๘	เกาะยอ	๗
วิสาหกิจชุมชนสุรากลั่นชุมชนบ้านทุ่งหวัง	๓	ทุ่งหวัง	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารบางดานตำบลพะวง	๑	พะวง	๗
วิสาหกิจชุมชนสุรากลั่นบ้านต้นเตา	๕	ทุ่งหวัง	๗
วิสาหกิจชุมชนไข่เค็มใบเตยกะทิสดบ้านบ่อระกำ	๖	พะวง	๘
วิสาหกิจชุมชนมัลเบอร์รี่เพื่อสุขภาพชุมชนเชิงเขาเทียมดา	๔	เกาะแต้ว	๑๘
วิสาหกิจชุมชนตาคียะ	๓	เขารูปช้าง	๙
วิสาหกิจชุมชนลูกชิ้นเจสมีย์	๗	ทุ่งหวัง	๙
วิสาหกิจชุมชนEcotourism Songkhla Thailand	-	บ่อทราย	๑๐
วิสาหกิจชุมชนเครื่องแกงตำมือบ้านเกาะแต้ว	๖	เกาะแต้ว	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงโคแม่พันธุ์และโคขุนเศรษฐกิจพอเพียงตำบลเกาะแต้ว	๒	เกาะแต้ว	๑๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสมุนไพรพื้นบ้าน บ้านยางงาม	๙	ทุ่งหวัง	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกผักผสมผสานปลอดภัยจากสารพิษ	๗	เกาะแต้ว	๒๐
วิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์เกาะยอ	๑	เกาะยอ	๒๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโค ม.๑๐ ต.เกาะแต้ว	๑๐	เกาะแต้ว	๑๕
วิสาหกิจชุมชนปลากระพงสามน้ำโคกไร่	๘	พะวง	๘
วิสาหกิจชุมชนเกษตรบ้านนอก เกาะยอ	๒	เกาะยอ	๙
วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์พืชผักพันธุ์พื้นบ้าน	๗	เกาะแต้ว	๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มคนรักไม้ดอกไม้ประดับสงขลา	-	บ่อทราย	๘
วิสาหกิจชุมชน Cultural Enhancing Life Journey	๕	เกาะยอ	๗

วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านขนมไทยบ้านเหล่า ต.เขารูปช้าง	๖	เขารูปช้าง	๑๑
วิสาหกิจชุมชนสุรากลั่น Singora	๓	เขารูปช้าง	๗
วิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรพืชมงคล	๔	พะวง	๗
วิสาหกิจชุมชนย่ำสาหร่ายผมนางเกาะยอ	๔	เกาะยอ	๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงชันโรงและผึ้งโพรงตำบลเกาะยอ	๗	เกาะยอ	๒๐
วิสาหกิจชุมชนผักปลอดสารพิษและแปรรูปอาหารทะเลชุมชนหลังรพ.จิตเวช บาราเซาะห์แก้วแสน	-	บ่อหยาง	๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าราชวัติแสงส่องหล้า	๓	เกาะยอ	๗
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววันวิถีเกาะยอ	๔	เกาะยอ	๑๒
วิสาหกิจชุมชนi-RANG	-	บ่อหยาง	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกกรักเกาะยอ	๖	เกาะยอ	๘

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา,พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเขารูปช้าง	๑	เขารูปช้าง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขนมไทยพื้นบ้านบ้านเหล่า	๖	เขารูปช้าง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเคหะสงขลา	๙	เขารูปช้าง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดอนขี้เหล็ก	๕	พะวง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ่อระกำ	๖	พะวง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านด่าน	๔	เกาะแต้ว	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้าเกาะยอ	๓	เกาะยอ	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทรายขาวพัฒนา	๗	ทุ่งหวัง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปาบ	๕	เขารูปช้าง	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเกาะแต้วพิทยาสรรค์	๔	เกาะแต้ว	๕๓
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านกลาง	๕	พะวง	๓๓
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนชัยมงคลวิทย์	--	บ่อหยาง	๕๑
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดท้ายยอ	๙	เกาะยอ	๒๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านดอนขี้เหล็ก	๕	พะวง	๒๓
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเทศบาล๔	-	บ่อหยาง	๓๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนชุมชนบ้านด่าน	๔	เกาะแต้ว	๒๓
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดอ่างทอง	๑	ทุ่งหวัง	๔๓
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดทุ่งหวังใน	๔	ทุ่งหวัง	๒๗
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบ่ออิฐ	๘	เกาะแต้ว	๓๕

กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดสามกอง	๒	เกาะแต้ว	๓๒
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรกลุ่มส่งเสริมอาชีพเพาะเห็ดนางฟ้า	๘	เขารูปช้าง	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกผักปลอดสารพิษบ้านเหล่า	๖	เขารูปช้าง	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรอินทรีย์	๖	เกาะยอ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกผักปลอดภัยสารพิษ	๙	ทุ่งหวัง	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรนาข้าวอินทรีย์ตำบลเกาะแต้ว	๑๐	เกาะแต้ว	๑๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา,พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแปลงใหญ่สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายขาว จำกัด	๖	ทุ่งหวัง	๓๒
กลุ่มแปลงใหญ่สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านดอนชีเหล็ก จำกัด	๕	พะวง	๑๕๐
สหกรณ์การเกษตรเกาะยอ จำกัด	๔	เกาะยอ	๒๐๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา,พ.ศ.๒๕๖๘

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏินูป	
บ่อยาง									
เขารูปช้าง		๑			๑	๑			
เกาะยอ		๒		๑	๑				๑
ทุ่งหวัง	๑	๓	๑	๑	๑				๑
พะวง		๓	๑		๑	๑			๑
เกาะแต้ว		๓	๑		๑	๑			๑
รวม	๑	๑๒	๓	๒	๕	๓			๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา,พ.ศ.๒๕๖๙

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอเมืองสงขลา มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๔๗ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๖๑ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๔๗ ราย และอาสาสมัครปฏินูปที่ดิน ...-.. ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๒๑ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
บ่อยาย	-	-	๑	-	๑	-	-	-	-
เขารูปช้าง	-	๐	๐	-	๔	๑๖		-	-
เกาะยอ	-	๐	๓	๑	๘	๑๔	-	-	
ทุ่งหวัง	๑	๓	-	-	๘	๑๗	๒	๑	-
พะวง	-	๔	-	๒	๔	๑๔	๑	-	-
เกาะแต้ว	๒	๑	๑	๑	๙	๑๒	-	-	-
รวม	๓	๘	๕	๔	๓๔	๗๓	๓	๑	๐

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑หน้าที่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา, พ.ศ.๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอเมืองสงขลา มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอเมืองสงขลา มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑๓ คน

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้
บ่อยาย	-	-
เขารูปช้าง	๑	มะนาวลอยน้ำ
เกาะยอ	๒	จำปาตะเกาะยอ ละมุดเกาะยอ
ทุ่งหวัง	๕	การปลูกผักเหียงร่วมยางพารา แมลงเศรษฐกิจ มะพร้าวบริโภคผลอ่อน เกษตรผสมผสาน
พะวง	๓	น้ำส้มควันไม้ ไข่เค็มใบเตยกะทิสด
เกาะแต้ว	๒	เกษตรอินทรีย์ ๑ ไร่ หลายแสน เกษตรผสมผสาน
รวม	๑๓	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา, พ.ศ.๒๕๖๙

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศพก.ทุ่งหวัง	ยางพารา	๗	ทุ่งหวัง
๒	ศพก.เขารูปช้าง	สวนมะนาวลอยน้ำ	๕	เขารูปช้าง
๓	ศพก.เกาะยอ	ไม้ผลอัตลักษณ์	๗	เกาะยอ
๔	ศพก.ทุ่งหวัง	ไร่นาสวนผสม (๑ไร่หลายแสน	๒	ทุ่งหวัง
๕	ศพก.ทุ่งหวัง	ไร่นาสวนผสม (๑ไร่หลายแสน	๙	ทุ่งหวัง
๖	ศพก.พะวง	เกษตรผสมผสาน	๖	พะวง
๗	ศพก.พะวง	ไร่นาสวนผสม(๑ไร่หลายแสน)	๔	พะวง
๘	ศพก.พะวง	เกษตรผสมผสาน	๗	พะวง
๙	ศพก.เกาะแต้ว	ไร่นาสวนผสม(๑ไร่หลายแสน)	๗	เกาะแต้ว
๑๐	ศพก.เกาะแต้ว	เกษตรผสมผสาน	๓	เกาะแต้ว
๑๑	ศพก.เกาะแต้ว	เกษตรผสมผสาน	๗	เกาะแต้ว
๑๒	ศพก.ทุ่งหวัง	ศูนย์เรียนรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ	๒	ทุ่งหวัง
๑๓	ศพก.เกาะยอ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล(จำปาตะ)	๓	เกาะยอ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา, พ.ศ.๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๖ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๔ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
๑	ทุ่งหวัง	มะพร้าวบริโภคผลอ่อน	มะพร้าว	๓๒	๖๒
๒	ทุ่งหวัง	สหกรณ์ยางพาราบ้านทรายขาว	ยางพารา	๓๒	๓๑๕.๒๕
๓	พะวง	สหกรณ์ยางพาราบ้านดอนขี้เหล็ก	ยางพารา	๓๕	๓๐๒.๒๕
๔	เกาะแต้ว	ยางพาราบ้านด่านเกาะแต้ว	ยางพารา	๓๗	๓๕๗.๕
๕	ทุ่งหวัง	ยางพาราบ้านปลักจันทร์หอม	ยางพารา	๓๘	๓๕๒
๖	เกาะยอ	ปลากะพงขาวกลุ่มรักเกาะยอ	ปลากะพง	๓๒	๔.๑๓

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา,พ.ศ.๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า ข้าว

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[/] น้ำฝน []ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

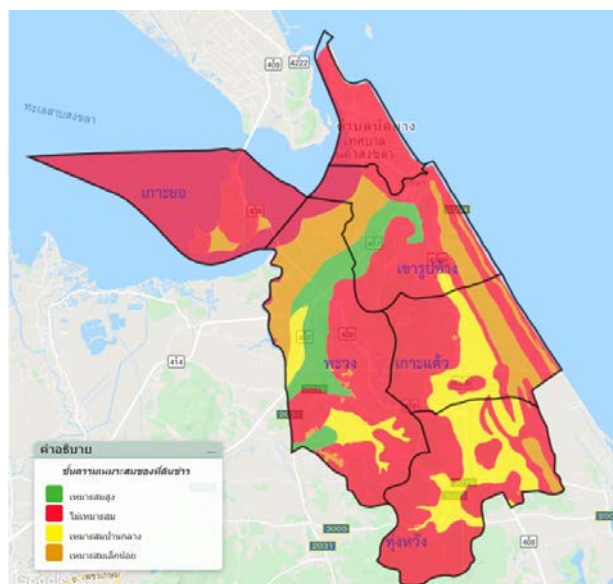
๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๕ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ)สำหรับการปลูกข้าว

อำเภอ	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว(ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปาน กลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด (ไร่)
รวมอำเภอ เมืองสงขลา	๘,๗๘๗.๔๘	๑๕,๑๗๐.๙๕	๑๕,๗๖๒.๕๒	๘๖,๕๔๒.๕๕	๑๒๖,๒๖๓.๕๐
เกาะยอ	-	-	๖๖๐.๙๒	๑๙,๙๒๔.๑๐	๒๐,๕๘๕.๐๒
เกาะเตี๋ย	-	๔,๓๗๓.๑๑	๓,๘๐๐.๘๓	๑๑,๘๔๑.๕๐	๒๐,๐๒๕.๔๔
เขารูปช้าง	๒,๕๒๖.๐๙	๓๑๐.๘๘	๓,๙๔๗.๔๔	๑๒,๖๑๐.๑๐	๑๙,๓๙๔.๕๑
ทุ่งหวัง	-	๗,๓๔๗.๔๔	๘๘๓.๖๕	๑๖,๓๐๐.๐๐	๒๔,๕๓๑.๐๙
พะวง	๖,๒๖๑.๓๙	๓,๑๓๙.๕๑	๖,๔๕๙.๖๘	๑๘,๔๒๖.๕๐	๓๔,๒๘๗.๐๘

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๖๓ (<https://agri-map-online.moac.go.th>)

แผนที่แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว

ภาพที่ ๖ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ)สำหรับการปลูกข้าว

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๖๓ (<https://agri-map-online.moac.go.th>)

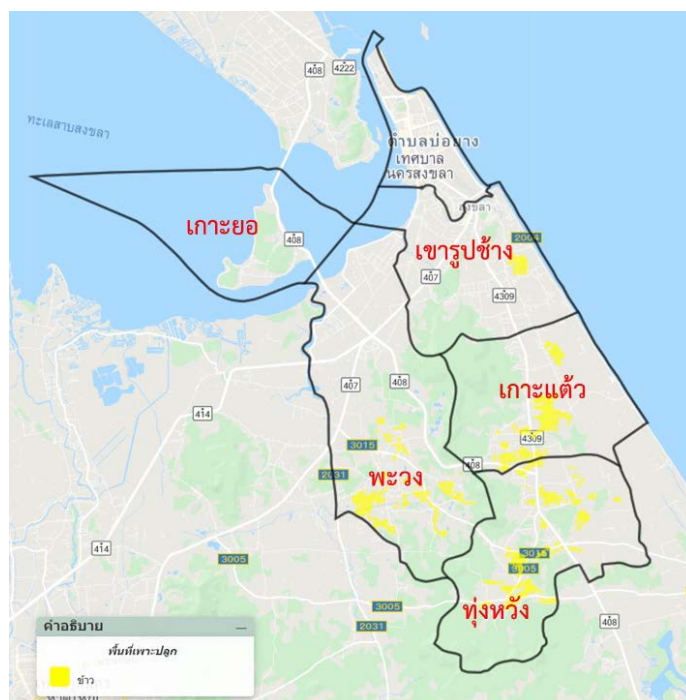
๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตารางที่ ๒๖ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ่อยาย	-	-	-	-	-
เขารูปช้าง	-	-	-	-	-
เกาะยอ	-	-	-	-	-
พะวง	๑๓	๒๙	๒๙	๑๑.๖	๐.๔
ทุ่งหวัง	๔๐	๑๑๐	๑๑๐	๔๔	๐.๔
เกาะแต้ว	๓๐	๕๐	๕๐	๒๐	๐.๔
รวม	๘๓	๑๘๙	๑๘๙	๗๕.๖	๐.๔

ที่มา: ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร,พ.ศ.๒๕๖๘

แผนที่แสดงพื้นที่การปลูกข้าว

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๖๓ (<https://agri-map-online.moac.go.th>)

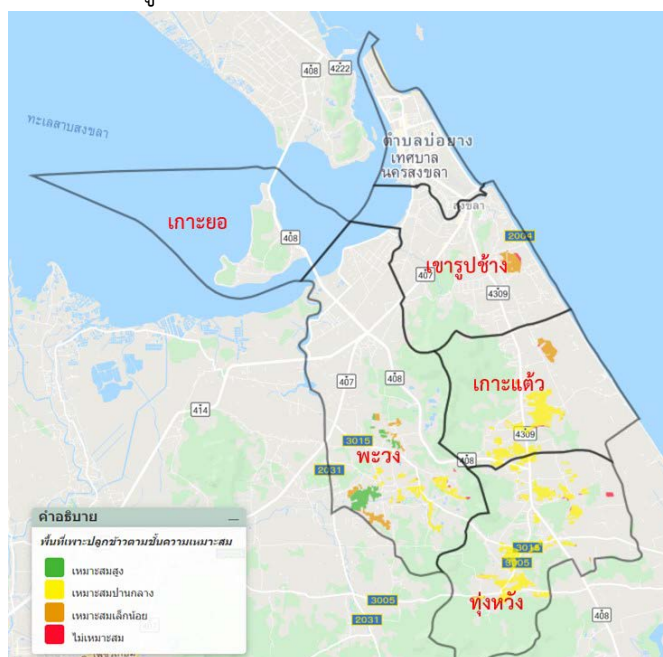
๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ๕,๓๒๐.๒๖ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด (ไร่)
รวมอำเภอ	๕๐๓.๓๓	๓,๗๗๔.๓๙	๙๓๐.๘๘	๑๑๑.๖๗	๕,๓๒๐.๒๖
เกาะยอ	-	-	-	-	-
เกาะเตี๋ย	-	๑,๓๐๙.๙๓	๒๓๙.๖๘	๒๐.๕๔	๑,๕๗๐.๑๔
ทุ่งหวัง	-	๑,๘๑๕.๓๓	๔๕.๘๓	๔๓.๖๓	๑,๘๖๔.๘๐
เขารูปช้าง	-	-	๒๕๐.๒๙	๒๖.๙๕	๒๗๗.๒๔
พะวง	๕๐๓.๓๓	๖๔๙.๑๓	๓๙๕.๐๘	๒๐.๕๐	๑,๕๖๘.๐๘

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๖๓ (<https://agri-map-online.moac.go.th>)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสมอำเภอเมืองสงขลา

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๖๓ (<https://agri-map-online.moac.go.th>)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑) การใช้พันธุ์ดี ใช้พันธุ์พื้นเมือง ประกอบด้วย พันธุ์รวริ พันธุ์หอมจันทร์ พันธุ์หัวนาคำ พันธุ์ลูกปลา ปัจจุบัน เนื่องจากว่าเกษตรกรสูงวัย จึงหันมาปลูกข้าวหอมปทุม โดยใช้วิธีการหว่านน้ำตมกันมากขึ้น

๒) การเตรียมดิน เตรียมแปลงไปแล้วโดยการไถตะ ๑ ครั้ง และตากดินเพื่อกำจัดวัชพืชประมาณ ๒ สัปดาห์ หลังจากนั้นทำการไถแปร และทำเทือก และปักดำนาข้าว สำหรับเกษตรกรการทำนาหว่าน ก็จะมีการเตรียมแปลง ทั้งไถตะ และไถแปรเหมือนกับการทำนาดำ

๓) การปลูก การปลูกข้าวในอำเภอเมืองสงขลาใช้วิธีการปักดำประมาณ ร้อยละ ๗๐ ซึ่งเกษตรกรจะตากกล้า (หว่านกล้า) เมื่อต้นกล้าข้าวอายุ ประมาณ ๔๐ วัน จึงถอนต้นกล้าข้าวมาปักดำเป็นแถวในแปลง แต่ละแถวห่างกันประมาณ ๓๐ เซนติเมตร

๔) ระบบการให้น้ำ ใช้น้ำฝน ไม่มีระบบน้ำชลประทาน

๕) การดูแลรักษา หลังจากปักดำ ฝักระวังคูน้ำในแปลงนา หากมากไปก็ระบายน้ำออก หรือน้อยไปก็หาแหล่งน้ำใกล้เคียงระบายน้ำเข้าแปลงนา

๖) การใส่ปุ๋ย หลังจากปักดำประมาณ ๒๐ วันจะใช้ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๕ กิโลกรัมต่อไร่หลังจากนั้นประมาณ ๔๕ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๑๕ กิโลกรัมต่อไร่

๗) การเก็บเกี่ยว หลังปลูกข้าวประมาณ ๖ เดือน (ข้าวพื้นเมืองไวแสง) อยู่ระหว่างเดือน มีนาคม – เมษายน เกษตรกรจะจ้างเก็บเกี่ยวข้าวและนำข้าวเก็บไว้ที่บ้านเพื่อผึ่งแดดให้แห้งและเก็บไว้หรือนำไปโรงสีข้าว และนำไปบริโภคต่อไป กรณีเก็บเองจะใช้กละ เก็บเป็นเรียง วางไว้ที่คันทนา เพื่อผึ่งแดดให้แห้งก่อนเก็บไว้ในบ้าน โดยปกติเกษตรกรจะผลิตข้าวได้เพียงพอในการบริโภคของครัวเรือนในแต่ละปี ส่วนเกษตรกรบางรายที่หันมาปลูกข้าวหอมปทุมซึ่งเป็นข้าวอายุสั้น ประมาณ ๔ เดือนให้ผลผลิต ก็จะเก็บเกี่ยวผลผลิตพร้อมกับกับข้าวพื้นเมือง และส่วนใหญ่จะจ้างรถเกี่ยวข้าว

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ข้าวที่เก็บได้แล้วจะนำมาผึ่งตากแดดให้แห้งก่อนนำไปเก็บไว้ในยุ้งฉางหรือนำไปโรงสีเพื่อสีข้าวนำมาบริโภค

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู เกษตรกรหมั่นสำรวจดูแปลงนา หากพบศัตรูพืชก็จะจัดการส่วนใหญ่ใช้วิธีทางกล เช่น หอยเชอรี่ ก็เก็บไปทำลาย หรือ หนูก็จะใช้กับดักหนูหรือใช้สารเคมี

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

ข้าว	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ช่วงฤดูปลูก									←		△	→
ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว		←	▽	→								

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๒๘ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘

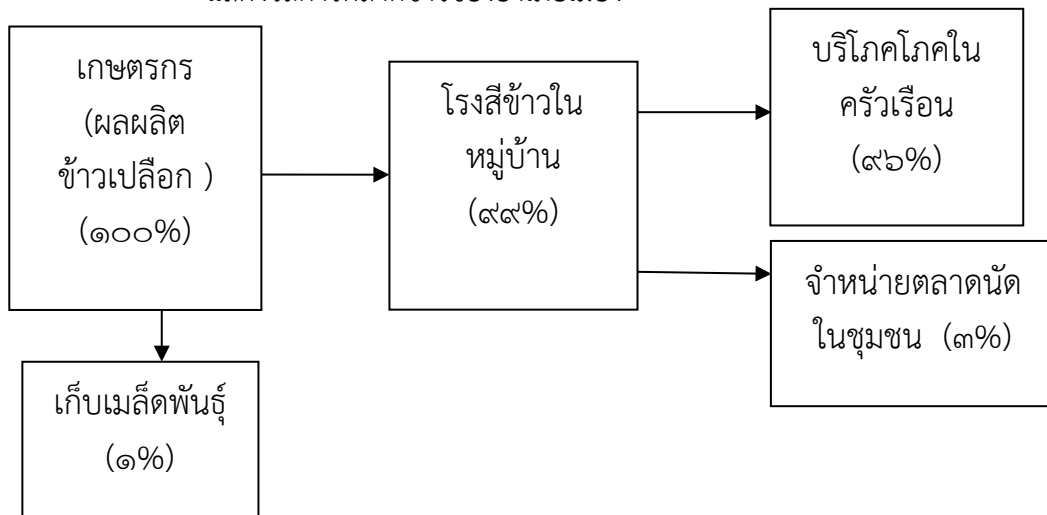
รายการ	จำนวน (บาท/ไร่)
ค่าไถดะ	๖๐๐
ไถแปร	๖๐๐
ค่าจ้างปักดำ	๘๐๐
ค่าปุ๋ย	๓๐๐
ค่าเมล็ดพันธุ์	๒๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๘๐๐
รวม	๓,๓๐๐

ที่มา: สำนักงานงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา, พ.ศ.๒๕๖๘

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด(สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

๑) วิธีการตลาด

แสดงวิธีการตลาดข้าวของอำเภอเมือง

ภาพที่ ๙ แสดงวิธีการตลาดข้าวอำเภอ

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม - แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ตำบล จำนวน แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ตำบล จำนวน แห่ง

มีโรงงาน...-.. รวม แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ตำบล จำนวน แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ตำบล จำนวน แห่ง

อำเภอเมืองสงขลา ผลผลิตข้าวของเกษตรกรส่วนใหญ่บริโภคในครัวเรือนอาจมีจำหน่ายบ้างเล็กน้อยในตลาดนัดชุมชน

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๘๓ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๔ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒๙ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๕	เกาะแต้ว	การเก็บเกี่ยว	การคัดเมล็ดพันธุ์สำหรับเก็บไว้ขยายพันธุ์
๒	๗	เกาะแต้ว	การผลิต	การผลิตข้าวปลอดภัย การผลิตปุ๋ยหมัก
๓	๒	ทุ่งหวัง	การผลิต	สายพันธุ์ข้าวพื้นเมือง
๔	๒	ทุ่งหวัง	การผลิต	กระบวนการปลูกข้าวต้นเดียว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๐ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๒	ศพก.เกาะแต้ว(ศูนย์เครือข่าย) ศพก.ทุ่งหวัง((ศูนย์เครือข่าย)
กลุ่มยุวเกษตรกร	๖	กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเกาะแต้วพิทยาสรรค์ กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดสามกอง กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนชุมชนบ้านด่าน กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดอ่างทอง กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดทุ่งหวังใน กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบ่ออิฐ
กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒	กลุ่มทำน้าบ้านสวนใต้ กลุ่มทำน้าบ้านเกาะแต้ว
ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	๑	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลเกาะแต้ว

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๑ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว อำเภอเมืองสงขลา

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นดินร่วนปนทราย เหมาะสมปานกลาง(S๒) ไม่มีระบบน้ำชลประทาน อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก การขยายตัวของชุมชนเมือง	ไม่มีจุดรวบรวมข้าวเปลือก เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตเพื่อ บริโภคเหลือจำหน่ายตลาด นัดชุมชน	ข้าวเหลือบริโภคขาย ในอำเภอเมืองสงขลา
	ปัญหา Pain point	เสี่ยงต่อน้ำท่วมขังและภัยแล้ง พื้นที่นาร้างเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง พื้นที่ทำนาลดลง	ขาดแคลนโรงสีข้าว ไม่มีลานตากข้าว การขนส่งข้าวเปลือกไปโรงสี ข้าวระยะทางไกล	ช่องทางการตลาด จำกัด
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้ แก้ปัญหา	จัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัย พินนาสร้างมูลค่านาข้าว อย่างยั่งยืน	จัดตั้งโรงสีชุมชน	ส่งเสริมช่องทางการตลาดเชื่อมโยง การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกรมีความชำนาญ ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ คนรุ่นใหม่ไม่สนใจสานต่อ อาชีพทำนา ขาดแคลนแรงงาน การเก็บเกี่ยวด้วยแกละ (เก็บข้าวทีละรวง) การผลิตแบบวิถีดั้งเดิม มีเกษตรกรกลุ่มทำนา	เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตเพื่อ บริโภคเหลือจำหน่าย ไม่มี การรวบรวมผลผลิตเพื่อ จำหน่าย การรับจ้างรถไถและรถเก็บเกี่ยวจากบุคคลนอกพื้นที่	ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็น คนในพื้นที่ คนนอกพื้นที่จะไม่ รู้จักข้าวของอำเภอ เมืองสงขลา เกษตรกรขาดทักษะ การตลาดและการ ขายสมัยใหม่
	ปัญหา Pain point	ขาดแคลนคนรุ่นใหม่สืบทอด อาชีพทำนา การผลิตแบบวิถีดั้งเดิมขาด ความรู้การผลิตที่เหมาะสม ในสถานการณ์ปัจจุบัน	กลุ่มเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง พอที่จะต่อรองราคากับผู้ รับจ้างไถนาและเก็บเกี่ยว ข้าว	ขาดการ ประชาสัมพันธ์และ การสร้างจุดเด่นให้กับ ผลิตภัณฑ์
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้ แก้ปัญหา	จัดอบรมให้ความรู้เพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตข้าว ส่งเสริมการเรียนรู้การทำนา ให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ ปรับปรุงแบบการทำนา	เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ กลุ่มเกษตรกรทำนาสามารถ ต่อรองราคาการรับจ้าง เตรียมแปลงและเก็บผลผลิต	จัดอบรมการตลาด ออนไลน์และการสร้าง เรื่องราวให้กับข้าว ของอำเภอเมือง สงขลา

มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมือง และ ใช้พันธุ์ข้าวที่เก็บต่อกันมา หลายรอบ ศัตรูพืชรบกวน ผลผลิตข้าวปลอดภัย	การเก็บเกี่ยวข้าวระยะที่ข้าว สุกเกินช่วงระยะพลับพลึง การเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเก็บ เกี่ยวทำให้เกิดการปนและ ร่วงหล่นสูญเสียในแปลงนา ข้าว	จำหน่ายข้าวสารที่ไม่มี มีแบรนด์ ทำให้ไม่ สามารถสร้าง มูลค่าเพิ่มได้
	ปัญหา Pain point	ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ระยะปลูกนาน(๖เดือน) ปลูกได้ปีละ ๑ ครั้ง ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์บริสุทธิ์ สายพันธุ์ข้าวของชุมชน หายไป	ขาดเทคโนโลยีการจัดการ ก่อนการเก็บเกี่ยว ข้าวเปลือกที่เก็บเกี่ยวได้เกิด การปนพันธุ์ไม่สามารถแยก เก็บขยายพันธุ์ได้	ไม่มีบรรจุภัณฑ์หรือ ตราสินค้าให้ผู้บริโภค สนใจ ไม่มีเรื่องเล่า(story) ของข้าวพื้นเมือง คนนอกพื้นที่ไม่รู้จัก ข้าวพันธุ์ดีของชุมชน
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้ แก้ปัญหา	จัดอบรมเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตข้าวพื้นเมือง	อบรมให้ความรู้การเก็บเกี่ยว ข้าวระยะที่เหมาะสม อบรมการคัดแยกเมล็ดพันธุ์ ดีสำหรับขยายพันธุ์ จัดทำธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าว พื้นเมือง	ส่งเสริมสร้างจุดเด่น และสร้างแบรนด์ข้าว พื้นเมืองของอำเภอ เมืองสงขลา ส่งเสริมการเรียนรู้การ ทำนาข้าวพื้นเมือง ให้กับเยาวชน

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๒ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการอนุรักษ์ข้าวพื้นเมืองและยกระดับประสิทธิภาพการผลิต
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานบูรณาการส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด แบบบูรณาการ
๓. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมและพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและ อาหารไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและมีมูลค่าสูง และการตลาดสินค้า เกษตรอย่างครบวงจรด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีคุณภาพ
๔. หลักการและเหตุผล	พันธุ์ข้าวพื้นเมืองเป็น มรดกของบรรพบุรุษ ที่สืบทอดกันมา ซึ่งในปัจจุบันเริ่มสูญหายไป ชาวนาไม่สามารถที่จะสืบทอดวิธีการรักษาเมล็ดพันธุ์ ของชุมชนดั้งเดิมที่มีการคัดเลือกและเก็บรักษาพันธุ์ข้าว ที่เหมาะสมกับพื้นที่ รวมถึงการใช้เครื่องนวดข้าว ก็ทำให้คุณภาพของข้าว ที่จะเป็นต้นพันธุ์ลดลง ผลผลิตก็ลดลงตามไปด้วย ข้าวแต่ละสายพันธุ์จะมีคุณค่าทางอาหารที่แตกต่างกันไป อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เดิมมีพื้นที่ทำนาข้าว ประมาณ ๔,๕๐๐ ไร่ ในตำบลเกาะแก้ว ตำบลพะวง และตำบลทุ่งหวัง ซึ่งการปลูกข้าวใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่นิยมบริโภคและใช้ปลูกมากมายนานหลายสายพันธุ์ แต่ในปัจจุบันเกษตรกรทำนาลดลงอย่างต่อเนื่อง สาเหตุเกษตรกรเป็นผู้สูงอายุ ขาดแคลนแรงงาน และค่าจ้างที่สูงทั้งค่าไถ ค่าเก็บเกี่ยว เป็นต้น ส่งผลให้พันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่เคยมีหลากหลายชนิดหายไปเช่นกัน เพราะวิธีการทำนาของชาวนา อำเภอเมืองสงขลาเดิมนั้น การเก็บเมล็ดพันธุ์จะส่งต่อกันไปตามฤดูกาล มีการแลกหรือแบ่งปันเมล็ดพันธุ์มาเพาะปลูกก่อนเมื่อได้ผลผลิตก็จะนำมาคั้น ซึ่งหากพันธุ์ข้าวชนิดใดไม่มีการปลูกประมาณ ๕ ปี ข้าวชนิดนั้นก็จะหายไปในระบบการทำนาของชุมชน ทำให้ความรู้และภูมิปัญญาการผลิตข้าวหลายสายพันธุ์หายไป การใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมือง ที่รักษาสืบทอดกันมาอย่างยาวนานจะนำไปสู่การลดการพึ่งพาจากภายนอก เลือกพันธุ์ข้าวที่จะปลูกให้เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง นั้นหมายถึงเป็นการปลูกเพื่อตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของชาวบ้านเอง ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญในเรื่องความมั่นคงทางด้านอาหาร การทำเกษตรกรรมต้องตอบสนองต่อเกษตรกร ที่เป็นผู้ปลูกเป็นหลัก ส่วนที่เหลือจากการบริโภคจึงจะนำไปขายในตลาดหรือในชุมชน (๑.๒) สรุปสาระสำคัญ สภาพปัญหา/ความต้องการ อำเภอเมืองสงขลา มีแนวโน้มการทำนาลดลงอย่างต่อเนื่องการขาดแคลนแรงงาน และต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ประกอบกับคนรุ่นใหม่ไม่ให้ความสำคัญในการประกอบอาชีพทำนา เกษตรกรเดิมก็จะใช้วิธีการจ้าง ทั้ง

	ค่าจ้างไถ จ้างเก็บเกี่ยว ทำให้ได้ผลผลิตไม่คุ้มทุน และจะเพิ่มพื้นที่นาร้างมากขึ้น และก็จะทำให้ชาวพันธุ์พื้นเมืองของชุมชนที่เป็นมรดกมาจากบรรพบุรุษนั้นหมดไปและคนรุ่นใหม่ก็จะไม่รู้จักรั้ววัฒนธรรมการทำนา รวมทั้งให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมืองให้ได้ผลผลิตดีตามคุณลักษณะของสายพันธุ์ชาวนั้น จะต้องคัดสายเมล็ดพันธุ์ที่ดีและจะต้องมีการผลิตที่ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และจะต้องสร้างความน่าสนใจบริโภคข้าวของอำเภอเมืองสงขลาให้กับผู้บริโภคภายนอกมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องให้ชุมชนรักษาพื้นที่นามีอยู่แล้วให้คงอยู่ และรักษาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองและวัฒนธรรมการทำนาตามวิถีพอเพียงของเกษตรกรในชุมชนให้คงอยู่ต่อไป ความเร่งด่วน : (ระบุระดับความจำเป็นเร่งด่วน) การทำนาของชาวนาอำเภอเมืองสงขลาวันจะลดปริมาณการปลูกอย่างต่อเนื่องและจะมีพื้นที่นาร้างมากขึ้น รวมทั้งพันธุ์ข้าวพื้นเมืองก็กำลังหายไปจากชุมชน หากไม่เร่งส่งเสริมปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง หรือรักษาพื้นที่นามีอยู่ให้คงอยู่ตลอดไปไม่ลดน้อยถวายนี้อินอนาคตพื้นที่นาข้าวของอำเภอเมืองก็จะกลายเป็นพื้นที่นาร้าง วัฒนธรรมการทำนาตามวิถีเดิมหายไป และอาจไม่เหลือข้าวพื้นเมืองพันธุ์ดีของชุมชนให้ลูกหลานได้เรียนรู้หรือบริโภคอีกต่อไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้ชาวนาอำเภอเมืองสงขลาปลูกและอนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมืองให้คงอยู่คู่ชุมชนและไม่ลดพื้นที่ปลูกมากไปกว่านี้ รวมทั้งสร้างเรื่องราวที่น่าสนใจและสร้างการรับรู้ให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ได้หันมาสนใจการทำนาข้าวมากขึ้น
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองพันธุ์ดีเมืองสงขลา ๒. เพื่อพัฒนาความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอำเภอเมืองสงขลาให้สามารถ ผลิตข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓. ส่งเสริมการเรียนรู้วิถีการทำนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่เด็กและเยาวชน ๔. เพื่อยกระดับมูลค่าสินค้าและรายได้เกษตรกรในชุมชน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกร ๔๐ รายผ่านการอบรม ๒. มีแปลงเรียนรู้ข้าวพันธุ์พื้นเมือง ๒ แปลง ๓. เด็กและเยาวชนมาเรียนรู้การทำนาไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน ๔. ต้นทุนการผลิตลดลง และผลผลิตเพิ่มขึ้น
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
๘. กิจกรรมหลัก	๑.จัดอบรม การจัดการผลิตข้าวพื้นเมืองให้มีประสิทธิภาพ ๒.กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตแปลงนาข้าว ๓.กิจกรรมเรียนรู้วิถีการทำนาของเด็กและเยาวชน(ลงแขกดำนา เก็บข้าว)
๙. หน่วยงานดำเนินการ	เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ม.ราชภัฏสงขลา เทศบาลตำบลเกาะเต๊ว อบต.ทุ่งหวัง สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสงขลา สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๙- ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐

๑๑. งบประมาณ	๓๕๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรเข้าร่วมอบรม ๕๐ คน ๒. มีแปลงเรียนรู้ ๒ แปลง ๒ สายพันธุ์ ๓. นักเรียนร่วมเรียนรู้การทำนา ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน ๔. นาข้าวพื้นเมืองยังคงอยู่ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ไร่
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรร้อยละ ๖๐ สามารถลดต้นทุนการผลิตได้ร้อยละ ๑๐ ๒. เกษตรกรร้อยละ ๖๐ มีผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ๓. เกิดเครือข่ายยุวเกษตรกรทั้งอำเภอ ๔. สายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองไม่น้อยกว่า ๒ สายพันธุ์อยู่คู่ชุมชน

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๒ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการยกระดับ ประสิทธิภาพการ ผลิตและอนุรักษ์ ข้าวพื้นเมือง	งบประมาณรวม : ๓๕๐,๐๐๐ บาท บุคลากร: เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร ปราชญ์ชาวบ้าน คณะกรรมการศ บกด. ภาคีเครือข่าย: มหาวิทยาลัย/ โรงเรียน/พัฒนา ที่ดิน /เอกชน	๑.จัดอบรม การจัดการ ผลิตข้าวพื้นเมืองให้มี ประสิทธิภาพ ๒.กิจกรรมจัดทำแปลง สาธิตแปลงนาข้าว ๓.กิจกรรมเรียนรู้วิถี การทำนาของเด็กและ เยาวชน(ลงแขกดำนา เก็บข้าว)	๑. เกษตรกรผ่านการ อบรม ๔๐ คน ๒. มีแปลงเรียนรู้ ๒ แปลง ๒ สายพันธุ์ ๓. นักเรียนร่วม เรียนรู้การทำนา ไม ่น้อยกว่า ๑๐๐ คน ๔. นาข้าวพื้นเมือง ยังคงอยู่ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ไร่	๑. เกษตรกรร้อยละ ๖๐ สามารถลด ต้นทุนการผลิตได้ ร้อยละ ๑๐ ๒. เกษตรกรร้อยละ ๖๐ มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐ ๓. เกิดเครือข่ายยุว เกษตรกรทั้งอำเภอ ๔. สายพันธุ์ข้าว พื้นเมืองไม่น้อยกว่า ๒ สายพันธุ์อยู่คู่ ชุมชน ๕.พื้นที่นาข้าคงอยู่ไม่ น้อยกว่า ๑๐๐ ไร่	๑. ข้าวพื้นเมืองเป็นที่ รู้จักอย่างกว้างขวาง ๒. รายได้ครัวเรือน ของเกษตรกรปลูก ข้าวเพิ่มขึ้น ๓. พื้นที่ทำนาเพิ่มขึ้น หรือไม่ลดลง กว่าเดิม ๔.เด็กๆและเยาวชน สนใจการทำนาปลูก ข้าวเพิ่มขึ้น	จังหวัดสงขลา องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น	๒๕๗๐

บรรณานุกรม

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล.(๒๕๖๘).ข้อมูลน้ำบาดาล. สืบค้นวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จาก

<https://www.dgr.go.th>

กรมพัฒนาชุมชน.(๒๕๖๙).ข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียนotop. สืบค้นวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จาก

<https://otop.cdd.go.th>

กรมพัฒนาที่ดิน.(๒๕๖๙).ข้อมูลชุดดิน.สืบค้นวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จาก <https://lddcatalog.->

ldd.go.th/dataset

กรมพัฒนาที่ดิน.(๒๕๖๙).ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน. สืบค้นวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ <http://agri-map-online.moac.go.th>

กรมพัฒนาที่ดิน.(๒๕๖๙).แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน.สืบค้นวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จาก <http://agri-map-online.moac.go.th>

กรมพัฒนาที่ดิน.(๒๕๖๙).ข้อมูลเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ)สำหรับการปลูกข้าว สืบค้นวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จาก <https://agri-map-online.moac.go.th>

กรมส่งเสริมการเกษตร.(๒๕๖๙).ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน.สืบค้นวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จาก

<https://smcmanage.doae.go.th/>

กรมส่งเสริมการเกษตร.(๒๕๖๙).ข้อมูลกลุ่มสถาบันเกษตรกร. สืบค้นวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จาก

<https://ffgdev.doae.go.th/admin/site/>

กรมส่งเสริมการเกษตร(๒๕๖๙)ระบบข้อมูลเกษตรกร.สืบค้นวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙.จาก

<https://farmer.doae.go.th/>